

INSTYTUT
profilaktyki
zintegrowanej

SKRÓT ARYKUŁU:

Kultura szkoły a zachowania ryzykowne uczniów

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

Autor wyjaśnia czym jest kultura szkoły i opisuje wybrane badania związków między kulturą szkoły (na którą składają się m.in. wspólne przekonania, wartości, wzory zachowań, zasady, wytwory materialne i symboliczne społeczności szkolnej) a zachowaniami ryzykownymi uczniów.

Kultura szkoły a zachowania ryzykowne uczniów

Krzysztof Ostaszewski

ŹRÓDŁO:

Ostaszewski K., (2014), Kultura szkoły a zachowania ryzykowne uczniów, W: Edukacja 2014, 1(126), s. 14–24

SŁOWA KLUCZOWE:

kultura szkoły, młodzież, profilaktyka, zachowania ryzykowne, zdrowie psychiczne, badania szkół, klimat szkoły, alkohol, narkotyki, przemoc w szkole

W SKRÓCIE:

Jaka kultura szkoły może chronić uczniów przed zachowaniami ryzykownymi

DOSTĘP DO ARTYKUŁU

<http://www.edukacja.ibe.edu.pl/images/numery/2014/1-2-ostaszewski-kultura-szkoly-a-zachowania-ryzykowne.pdf>

kultura organizacji

→
podzielane przez pracowników
podstawowe wartości, przekonania,
wzory zachowań, sposoby
rozwiązywania problemów wewnątrz
organizacji (np. przekonania dotyczące
roli pracy w życiu człowieka, lojalności
wobec firmy)

dlaczego warto badać kulturę szkoły?

funkcjonowanie
emocjonalne,
społeczne →
i zawodowe
członków organizacji
(pracowników)

produktywność całej
organizacji

Czym jest kultura szkoły?

1. **wytwory materialne i symboliczne** – (np. mundurki szkolne, historie z życia szkoły).
2. pożądane **wartości, normy, standardy i cele** np. przestrzegania standardów obyczajowych, wysokich osiągnięć szkolnych, współudziału uczniów w podejmowaniu decyzji dotyczących szkoły, uczciwej rywalizacji, nieużywania substancji psychoaktywnych itd.;
3. podstawowe **przekonania, sposoby myślenia, przyjęte ideologie** – często nieświadome założenia lub poglądy, przyjęte jako oczywiste, np. sądy o roli rodziców w wychowaniu, autorytecie nauczyciela.

} = **klimat szkoły**

Badania związków między kulturą szkoły a zachowaniami ryzykownymi uczniów

badanie Mary Shann (1999*) USA

Najmniej zachowań antyspołecznych stwierdzono w szkole, w której dominowały postawy troski i zaangażowania wśród nauczycieli i uczniów, gdzie przywiązywano dużą wagę do wartości nauki i osiągnięć szkolnych.

badanie Barnes, Brynard i de Wet (2012*) Afryka Płd.

pozytywne normy, zasady i wsparcie społeczne, a także ogólna ocena stanu bezpieczeństwa współwystępują z istotnie mniejszym nasileniem wiktymizacji uczniów – mniejszym ich angażowaniem się w przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną

badanie Sherri Bisset i in. (2007*) Anglia

zaangażowana kultura szkoły wiąże się z istotnie mniejszym ryzykiem wczesnej inicjacji alkoholowej, częstego picia alkoholu oraz regularnego używania narkotyków

badanie Markham i in. (2012*) Szkocja – sprzeczne wyniki

Analizy i badania G. Roya Mayera (1995; 2001*) Los Angeles

tworzenie nieprzyjaznego i nadmiernie nastawionego na kontrolę środowiska szkolnego (częściej kary niż nagrody) może wzmacniać niepożądane zachowania młodzieży

badanie Davida DeWita (2002*) Kanada

kultura szkoły charakteryzująca się pozytywnymi relacjami społecznymi (wzajemnym szacunkiem i zaufaniem), celami kształcenia nastawionymi na zrozumienie materiału i dążenie do uzyskiwania najlepszych wyników oraz normami braku akceptacji dla zachowań antyspołecznych, wiąże się z poczuciem przynależności uczniów do społeczności szkolnej i wyższym poczuciem ich własnej wartości. Te zmienne z kolei przekładają się na mniejszą liczbę zachowań ryzykownych w szkole, a także na rzadsze występowanie symptomów zaburzeń zdrowia psychicznego (objawów depresji i lęku społecznego)

*data publikacji wyników

Ogólne wnioski – co działa:

Wyniki sugerują, że z mniejszym nasileniem zachowań ryzykownych uczniów wiążą się:

OPRAC. MAJA ŁOŚ, NARZĘDZIOWNIK IPZIN

nauczycielskie postawy troski i zaangażowania wobec uczniów,

zaangażowanie całej szkoły w osiąganie przez uczniów postępów w nauce,

dążenie szkoły i nauczycieli do opanowania i zrozumienia przez uczniów materiału nauczania,

pomoc w nauce oferowana uczniom przez szkołę,

przypisywanie dużej wartości nauce i osiągnięciom szkolnym,

obowiązywanie klarownych zasad i norm nieakceptowania zachowań antyspołecznych

